

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Оториноларингології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
01 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Пухлік С.М.,

к.мед.н., ас. Андреев О.В.,

к.мед.н., ас. Тагунова І.К

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри оториноларингології

Протокол № 1 від 28.08.2024р.

Завідувач кафедри _____

 Сергій Пухлік

Погоджено із гарантом ОПІ _____

 Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметно-цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін ОНМедУ

Протокол № 1 від 30.08.2024р.

Голова предметно-циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін ОНМедУ

 Василь Міщенко

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
Кредитів: 3	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Рік підготовки: 5</i>
Годин: 90	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семестри IX - X</i>
Змістових модулів: 1		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (30 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (60 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі сучасних методів дослідження слуху та слухопротезуванні та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Формування вмінь та навичок: з диференційної діагностики, найбільш поширених порушень слуху.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень,
3. Опанування вмінням визначати тактику невідкладної допомоги, лікування та реабілітації найбільш поширених захворювань вуха.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- Інтегральна компетентність (рівень 7) за вимогами НРК. Здатність розв'язувати типові та складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
- **Загальних (ЗК):**
  - ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
  - ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
  - ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
  - ЗК7. Здатність працювати в команді
  - ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії
  - ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
  - ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
  - ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
  - ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав и свобод людини і громадянина в Україні
  - ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК17. Прагнення до збереження навколишнього середовища

- **Спеціальних(СК):**

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів

СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

СК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів

СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм

СК17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

СК21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

- **Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8. Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони

здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вмiти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН12. Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН13. Проводити оцінку та моніторинг фізичного та психомоторного розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.

ПРН14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: Етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування, профілактику ЛОР захворювань), які можуть спричинити невідкладний стан.

- **Вміти:** Спілкуватися із пацієнтами, збирати скарги, анамнез життя та захворювання.
- Оцінювати стан ЛОР органів у нормі та при різноманітних видах патології.
- Проводити клінічне обстеження ЛОР хворих за стандартними методиками.
- Проводити диференційну діагностику та обґрунтовувати клінічний діагноз.
- Визначати характер та принципи надання допомоги хворим на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами. Вести медичну документацію при ЛОР захворюваннях, які можуть спричинити невідкладний стан.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового аналізатора. Особливості анатомії ЛОР - органів, патологія яких може призвести до невідкладного стану.

Оволодіння студентами практичними навичками: дослідження прохідності слухової труби, визначення гостроти слуху. Клінічна анатомія зовнішнього вуха. середнього і

внутрішнього вуха (Будова завитки та її рецепторного апарата). Трансмійна, трансформаційна функції.

Тема 2. Травми вуха.Сторонні тіла вуха. Пошкодження зовнішнього вуха, середнього, внутрішнього вуха. Методи діагностики. Рентгенологічне обстеження хворого.Особливості клініки притравмах вуха.Сучасні методи лікування. Різновиди сторонніх тіл вуха, симптоматика, особливості видалення.Курація хворих.Клінічна настанова: Гострі ураження зовнішнього вуха.Ураження середнього вуха

Тема 3. Раптова і гостра сенсоневральна приглухуватість. Сенсоневральна приглухуватість - етіологічна класифікація, патогенез, комплексна діагностика, дані акуметрії,аудіометрії, сучасні методи консервативного лікування. Профілактика захворювань слухового нерва.Клінічна настанова:Вибухова (акустична) травма вуха та втрата слуху.

Тема 4. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, приноскових пазух. Будова зовнішнього носа. Порожнина носа, структура його стінок. Функціональні відділи порожнини носа. Кровообіг та іннервація носової системи. Клініко-топографічні відносини решітчастого лабіринту, верхньощелепної, лобової, клиноподібної пазух та оточуючих анатомічних утворень. Особливості будови носової системи у дитячому віці. Методи дослідження порожнини носа і приноскових пазух.

Тема 5.Травми носа.Сторонні тіла. Діагностика травм носа і приноскових пазух (пальпація, огляд, рентгенографія кісток носа в боковій проекції). Класифікація травм носа. Перша допомога при травмах. Різновиди сторонніх тіл носа, симптоматика, методи.Гематома та абсцес носової перегородки: клініка, лікування.Клінічна настанова:Переломи кісток носа та навколоноскових пазух.Переломи середньої зони обличчя (верхньої щелепи, вилицевого та назо-етмоїдального комплексу, орбіти).

Тема 6.Носова кровотеча. Місцеві і загальні причини носових кровотеч. Місцеві і загальні засоби зупинки носових кровотеч. Техніка передньої і задньої тампонади носа. Методи зупинки кровотечі з зони Кісельбаха (припікання судин слизової оболонки, хірургічна зупинка носової кровотечі). Кровотечі з решітчастого лабіринту, методи їх зупинки.Клінічна настанова:Тактика ведення пацієнтів з носовою кровотечею.

Тема 7.Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки, стравоходу. Анатомічні утворення носоглотки, ротоглотки, гортаноглотки. Структура і функції лімфоаденоїдного глоткового кільця. Топографія гортані. Будова стравоходу, кровообіг, іннервація. Відділи стравоходу і їх топографія. Анатомо-фізіологічні звуження стравоходу.

Тема 8. Ускладнення гострих тонзилітів. Тонзиліт. Класифікація. Паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, латерофарингеальний абсцес, внутрішньомигдаликовий абсцес, аденофлегмона, розлита флегмона ший, тонзиліт, сепсис. Абсцес тонзилектомія. Заглотковий абсцес.

Тема 9.Сторонні тіла стравоходу.Травматичні ушкодження стравоходуРізновиди сторонніх тіл стравоходу, симптоматика. Етапи обстеження хворого з підозрою на стороннє тіло стравоходу. Особливості клініки при сторонніх тілах стравоходу методи їх видалення. Рентгенологічне обстеження хворого. Симптоматика та ускладнення сторонніх тіл стравоходу.

Тема 10.Опіки стравоходу. Види опіків стравоходу. Характер некрозу при хімічному опіку кислотами, лугами. Патологоанатомічні та клінічні стадії опіків стравоходу. Клініка та перша допомога при опіках стравоходу. Профілактика та лікування рубцевих стенозів стравоходу. Бужування стравоходу.

Тема 11.Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані. Кровообіг та іннервація гортані.Особливості анатомії гортані, патологія якої може призвести до невідкладного стану.

Тема 12.Гострі та хронічні запальні захворювання гортані. Гострий ларингіт,

класифікація (гострий катаральний ларингіт, гортанна ангіна, флегмонозний ларингіт, абсцес надгортанника, хондроперихондрит гортані). Гострий підскладковий (субхордальний) ларингіт: етіологія, клініка, принципи лікування, види назотрахеальних інтубацій. Хронічний ларингіт: катаральний, гіпертрофічний, атрофічний, клінічні прояви, можливі ускладнення. Принципи консервативного та хірургічного лікування.

Тема 13. Незапальні захворювання гортані: алергічний набряк гортані, хвороба Гайєка - Рейнке. Травми гортані. Парези і паралічі гортані. Сторонні тіла гортані. Особливості клініки при сторонніх тілах гортані, перша допомога. Клінічна настанова: Травми гортані і трахеї.

Тема 14. Стенози гортані. Етіологія, класифікація, клініка стенозів гортані. Патолофізіологічні механізми компенсації та декомпенсації при недостатності дихання. Диференціальна діагностика між справжнім і несправжнім крупом. Невідкладна допомога та етіопатогенетичне лікування стенозів гортані у залежності від стадії.

Тема 15. Трахеотомія, конікотомія. Показання до трахеотомії. Комплектування набору інструментів для трахеотомії. Техніка виконання трахеотомії, конікотомії, можливі ускладнення. Принципи догляду за трахеостомою і трахеоканюлею. Захист історії хвороби.

Залік. Оцінюється за двобальною шкалою: оцінка «зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який виконав навчальний план дисципліни, не має академічної заборгованості; рівень компетентності — високий (творчий); оцінка «не зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який не виконав навчальний план дисципліни, має академічну заборгованість (середній бал нижче 3,0 та/або пропуски занять); рівень компетентності — низький (рецептивно-продуктивний).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР органів.						
Тема 1. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового аналізатора. Особливості анатомії ЛОР - органів, патологія яких може призвести до невідкладного стану.	6	0	0	2	0	4
Тема 2. Травми вуха. Сторонні тіла вуха. Клінічна настанова.	6	0	0	2	0	4
Тема 3. Раптова і гостра сенсоневральна приглухуватість.	6	0	0	2	0	4
Тема 4. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, приносних пазух.	6	0	0	2	0	4
Тема 5. Травми	6	0	0	2	0	4

носа.Сторонні тіла.						
Тема 6. Носова кровотеча	6		0	2	0	4
Тема 7. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки, стравоходу.	6		0	2	0	4
Тема 8. Ускладнення гострих тонзилітів. Тонзиліт. Класифікація. Паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, латерофарингеальний абсцес, внутрішньомигдаликовий абсцес, аденофлегмона, розлита флегмона ший, тонзилогенний сепсис. Абсцестонзилектомія. Заглотковий абсцес.	6	0	0	2	0	4
Тема 9. Сторонні тіластравоходу. Травматичні ушкодження стравоходу.	6		0	2	0	4
Тема 10.Опіки стравоходу.	6		0	2	0	4
Тема 11.Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані.	6		0	2	0	4
Тема 12.Гострі та хронічні запальні захворювання гортані.	6		0	2	0	4
Тема 13. Незапальні захворювання гортані .Клінічна настанова	6	0	0	2	0	4
Тема 14. Стенози гортані.	6	0	0	2	0	4
Тема 15.Трахеотомія, конікотомія.	6	0	0	2	0	4
Залік.	0	0	0	0	0	0
<i>Індивідуальні завдання</i>	0	0	0	0	0	0
Усього годин	90	0	0	30	0	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять – лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1	Тема 1. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження слухового аналізатора. Особливості анатомії ЛОР - органів, патологія яких може призвести до невідкладного стану.	2
2	Тема 2. Травми вуха. Сторонні тіла вуха.Клінічна настанова	2

3	Тема 3. Раптова і гостра сенсоневральна приглухуватість.	2
4	Тема 4. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа, приносних пазух.	2
5	Тема 5. Травми носа.Сторонні тіла.	2
6	Тема 6. Носова кровотеча	2
7	Тема 7. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки, стравоходу.	2
8	Тема 8. Ускладнення гострих тонзилітів. Тонзиліт. Класифікація.	2
9	Тема 9. Сторонні тіластравоходу.Травматичні ушкодження стравоходу..	2
10	Тема 10.Опіки стравоходу.	2
11	Тема 11. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані.	2
12	Тема 12. Гострі та хронічні запальні захворювання гортані.	2
13	Тема 13.Незапальні захворювання гортані.Клінічна настанова	2
14	Тема 14. Стенози гортані. Диференціальна діагностика між справжнім і несправжнім крупом.	2
15	Тема15. Трахеотомія, конікотомія.	2
	Залік	2
	Всього	30

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1-15. Підготовка до практичних занять	4
	Разом	60

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених вад слуху.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійне опанування алгоритмів спілкування з ЛОР хворими.

8. Форми контролю та методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: Залік. Оцінюється за двобальною шкалою: оцінка «зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який виконав навчальний план дисципліни, не має академічної заборгованості; рівень компетентності — високий (творчий); оцінка «не зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який не виконав навчальний план дисципліни, має академічну заборгованість (середній бал нижче 3,0 та/або пропуски занять); рівень компетентності — низький (рецептивно-продуктивний).

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувач допускається до заліку за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 50% з оцінки за поточну.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення студентів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма вибіркової дисципліни

- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання

Навчально-методична література:

1. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 460 с.
2. Попович В.І. Сучасні стандарти лікування гострих запальних захворювань ЛОР - органів (Рекомендації). – Київ, 2019. – 80 с.
3. Бабінець Л.С, Бездітко П.А., Пухлік С.М. та ін Сімейна медицина: у 3 кн.:підручник. Кн.3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики. – к., 2017. – 680 с.
4. Науменко О.М., Васильєв В.М., Дєєва Ю.В., Безшапочний С.Б. Невідкладна допомога в оториноларингології: навчальний посібник // Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».-2017. – 144с.
5. Невідкладні стани в оториноларингології : навч. посібник /А. В. Лупир, А. С. Журавльов, М. І. Яценко та ін. ; за ред. А. В. Лупиря. – Харків, 2020. – 124 с.
6. Пропедевтика захворювань ЛОР-органів та невідкладна допомога в оториноларингології: [навчальний посібник]. / Ф.Д. Евчев, Н.В. Пилипюк, С.М. Пухлик, А.Ф. Євчева, М.В. Пилипюк. 8, 2006. 248 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Клінічна анатомія барабанної перетинки. Особливості розташування і будови барабанної перетинки у дітей раннього віку.
2. Клінічна анатомія барабанної порожнини.
3. Клінічна анатомія, фізіологія слухової труби.
4. Клінічна анатомія внутрішнього вуха. Будова спірального органа. Адекватний подразник слухового аналізатора.
5. Механізм звукопроведення (трансмісія, трансформація звуку).Теоріїзвукосприйняття.
6. Методи дослідження слухового аналізатора у дітей раннього віку.
7. Клінічна анатомія півколових каналів та ампулярних рецепторів внутрішнього вуха. Вестибулярні ядра та їх зв'язки.
8. Будова отолітового апарату. Адекватні подразники. Методи дослідження вестибулярного апарату (калорична, обертальна, отолітова проби).
9. Клінічна анатомія порожнини носа.Особливості її будови у дитячому віці.
10. Кровообіг та іннервація порожнини носа.
11. Клінічна анатомія верхньощелепної та решітчастої пазухи.Клінічна анатомія лобної та основної пазухи. Особливості її будови у дитячому віці. Клінічне значення, фізіологія порожнини носа та приносних пазух.
12. Клінічна анатомія глотки, її відділи.
13. Клінічна анатомія порожнини гортані, іннервація гортані, її функції.
14. Клінічнаанатомія, фізіологія стравоходу.
15. Гематома і перихондрит вухної раковини.
16. Сторонні тіла вуха, клініка, методи видалення.
17. Сенсоневральна приглухуватість: причини, клініка, лікування.
18. Травми носа.Класифікація травм носа.
19. Гематома та абсцес носової перегородки: клініка, лікування.
20. Місцеві і загальні причини носових кровотеч.
21. Місцеві і загальні засоби зупинки носових кровотеч.

22. Техніка передньої і задньої тампонад носа.
23. Класифікація тонзилітів.
24. Паратонзиліт і паратонзиллярний абсцес: етіологія, класифікація, лікування.
25. Заглотковий абсцес у дітей: клініка, лікування.
26. Аденоїдні вегетації: клініка, лікування.
27. Хронічний тонзиліт: етіологія, патогенез, класифікація, клініка.
28. Види декомпенсації хронічного тонзиліту, формування діагнозу.
29. Консервативне та хірургічне лікування хронічного тонзиліту.
30. Гострі та хронічні ларингіти: етіологія, клініка, лікування.
31. Юнацька ангіофіброма носоглотки: клініка, діагностика, методи видалення.
32. Сторонні тіла носа. Засоби видалення. Ринопластика.
33. Травми носа та приносних пазух: класифікація, клініка, лікування.
34. Носові кровотечі: причини, симптоматика, методи зупинки.
35. Стороннітіладихальнихшляхів: причини аспірації, анамнез, характеристика сторонніхтіл.
36. Стадії стенозу гортані, принципи лікування (медикаментозне, продовжена інтубація, трахеотомія).
37. Незапальні захворювання гортані.
38. Травми гортані.
39. Хронічний ларингіт. Принципи консервативного та хірургічного лікування.
40. Парези і паралічі гортані.
41. Трахеостомія: показання, її варіанти, техніка виконання.
42. Конікотомія, крікотомія: показання, техніка виконання.
43. Сторонні тіла стравоходу: клініка, діагностика, методи видалення.
44. Травматичні ушкодження стравоходу.
45. Ускладнення посттравматичних ушкоджень стравоходу
46. Опіки стравоходу: причини, патанатомія, клінічні стадії.
47. Перша допомога при опіках стравоходу.

Перелік практичних навичок до диференційного заліку

№ з/п	Назва практичних методик та навичок
1.	Огляд зовнішнього вуха і барабанної перетинки
2.	Визначення гостроти слуху: розмовна мова і шепітна
3.	Видалення неускладненого стороннього тіла з вуха, горла, носа
4.	Передня та задня риноскопія, отоскопія, фарингоскопія, непряма ларингоскопія
5.	Визначення дихальної та нюхової функції носа
6.	Розтингематоми, абсцесуносової перегородки та перев'язкапісляопераційної рани
7.	Розпізнати і оцінити основні ознаки викривлення носовоїперегородки, фурункула носа, гострого та хронічного риніту та синуїту
8.	Невідкладна допомога при травмах, сторонніх тілах, кровотечах з ЛОР органів
9.	Передня тампонада носа
10.	Диференціальна діагностика між справжнім і несправжнім крупом
11.	Трахеотомія, конікотомія,

12.Рекомендована література

Основна:

1. Попович В.І. Сучасні стандарти лікування гострих запальних захворювань ЛОР - органів (Рекомендації). – Київ, 2019. – 80 с.

2. Бабінець Л.С, Бездітко П.А., Пухлік С.М. та ін Сімейна медицина: у 3 кн.: підручник. Кн.3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики. – к., 2017. – 680 с.
3. Невідкладні стани в оториноларингології : навч. посібник /А. В. Лупир, А. С. Журавльов, М. І. Яценко та ін. ; за ред. А. В. Лупиря. – Харків, 2020. – 124 с.
4. Євчев Ф.Д., Пухлік С.М., Тітаренко О.В., Євчева А.Ф., Гаєвський В.В. Сучасна невідкладна допомога хворим із гострими та хронічними захворюваннями ЛОР-органів та при їх ускладненнях: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів-оториноларингологів та сімейних лікарів. – Одеса: Олді+, 2023. – 272с.
5. Mitin, Y.Deyeva, Y.Gomza, V. Didkovskiy etc. Otorhinolaryngology// Medicine, 2018. – 264р.

Додаткова література

1. Тонзиліт (хронічний, рекурентний, рецидивуючий): просто про складне. Монографія/ А.Л. Косаковський, С. А. Левицька – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля» - 2021. -188 с.
2. [J. A.Seikel](#), [D.G.Drumright](#), [D.J.Hudock](#). Anatomy and Physiology for Speech, Language, and Hearing //Format Hardback, 2019. - 700 p.
3. [A.Al-Qahtani](#), [H.Haidar](#), [A.Larem](#). Textbook of Clinical Otolaryngology// Hardback, 2020. - 1155 p.
4. Z.Mu, [J.Fang](#). Practical Otorhinolaryngology, Head and Neck Surgery: Diagnosis and Treatment// Hardback, 2020. - 314 p.
- 5.[P.W.Flint](#), [B.H.Haughey](#), [V.J.Lund](#), [K.T.Robbins](#), [J.R.Thomas](#), [M.M.Lesperance](#), [H.W.Francis](#). CummingsOtolaryngology: HeadandNeckSurgery, 3-VolumeSet// Format Hardback, 2020. - 3568 p.
- 6.Косаковський А., Юрочко Ф., КопанськаД.«Комп'ютерна томографія носа та приносних пазух. Практика оториноларинголога: Львів.: Видавництво «МС»,2019-72 с.7.
7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 14березня. 2021 р. - Уніфікованийклінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичноїдопомоги. Тонзиліт.
8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 2022р. Тактика ведення пацієнтів з раптовою і гострою сенсоневральною приглухуватістю клінічна настанова, заснована на доказах.
9. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 2023р.Стандарт медичної допомоги переломи середньої зони обличчя (верхньої щелепи, вилицевого та назо-етмоїдального комплексу, орбіти).
10. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 2022р. Стандарт медичної допомоги «Носова кровотеча».
11. Клінічна настанова Травми гортані і трахеї 2023р. Міністерство охорони здоров'я України»
12. НАКАЗ 27.04.20 24 № 262 Зареєстровано в МіністерствіюстиціїУкраїни 28 квітня 2024 р.за № 616/41961 «Про затвердженняЗмін до Положення про військоволікарськуекспертизу в Збройних Силах України»
13. Наказ МОЗ Українивід 31 жовтня 2023 р. № 1886 Стандарт медичноїдопомоги «Переломи середньоїзониобличчя (верхньоїщелепи, вилицевого та назо-етмоїдального комплексу, орбіти)».
14. Клінічнанастанова«Переломи кісток носа та навколоносових пазух 2023 р. Міністерствоохорониздоров'яУкраїнидержавнепідприємство «державнийекспертний центр міністерстваохорониздоров'яУкраїни»
15. КлінічнанастановаВибухова (акустична) травма вуха та втрата слуху Міністерствоохорониздоров'яУкраїнидержавнепідприємство «державнийекспертний

центр міністерства охорони здоров'я України» національний медичний університет імені
О.О. Богомольця. 2024р.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація